

Huvudmålsättningen är att höja kvaliteten och genomslaget för svensk information och verksamhet på webben genom ökad öppenhet och ett högre prioriterat användarperspektiv.

Mellanrapport för projekt Pondus den 26 juni 2012

– *Snart halvvägs!*

Innehåll

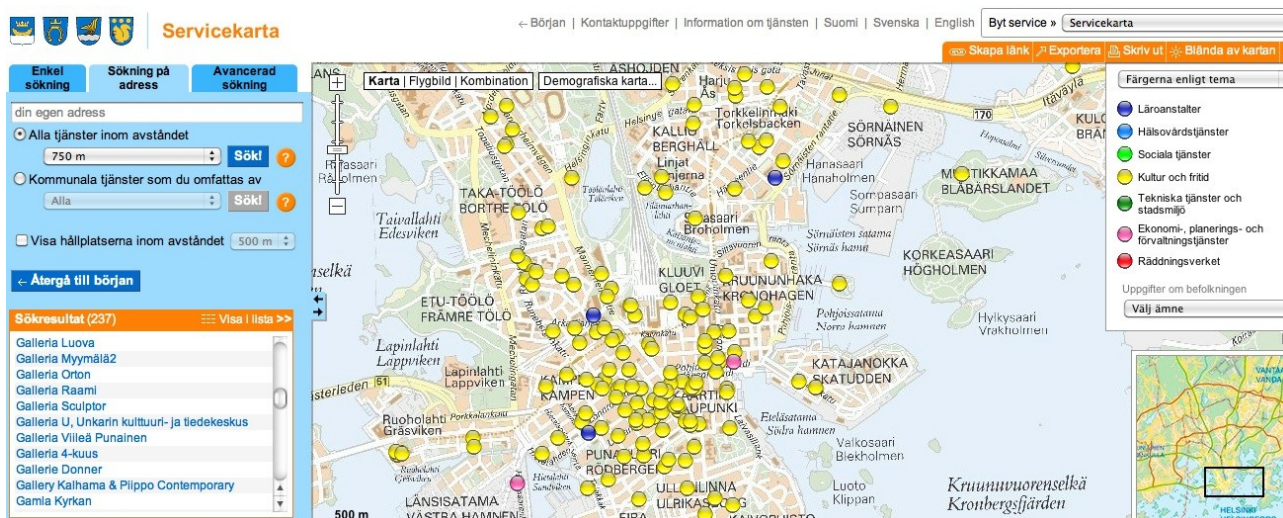
Omvärldsbevakning	2
Förverkligandet av Projekt Pondus målsättningar hittills	4
Öka synligheten för aktuellt och av experter producerat material	5
Skapa möjligheter för användarna att filtrera för dem relevant information	10
Delmål och deras förverkligande	12
Framtiden – planer, möjligheter och risker	14
Bilagor	
Ordlista	
Pondusschema	
Ponduskategorierna	
Ekonomisk redovisning	

Omvärldsbevakning

Under första hälften av 2012 har ett genombrott skett för öppen länkad data, både i världen och i Finland. Google har lanserat sina första tjänster som bygger på länkad data i USA, inom Europeana arbetar man med semantiska strukturer och i Finland har ett verkligt paradigmskifte ägt rum inom den offentliga sektorn: Lantmäteriverket erbjuder data öppet, liksom allt fler kommuner, och inom Det Nationella Digitala Biblioteket har man ratat det kommersiella traditionella bibliotekssystemet för ett flexibelt program med öppen källkod. Inom musei-, arkiv- och biblioteksbranscherna pågår stora projekt för att utveckla moderna öppna system. Flera olika ontologiprojekt är på gång, men för en del saknas fortfarande finansieringsmodeller, även om man redan officiellt erkänt att de är viktiga.

En relevant process som är på gång inom EU är utvidgandet av det s.k. PSI-direktivet, som stipulerar kring den offentliga sektorns data och dess öppenhet och återanvändning. Man har beräknat att öppnandet av myndighetsdata förutom att ha allmänna samhällsliga effekter, även skapar ansenliga positiva ekonomiska verkningar på hela näringslivet. Revideringen av direktivet gör att också minnesorganisationerna kommer att inkluderas i öppenhetskravet. Det betyder att även bibliotek, arkiv och museer bör erbjuda öppna gränssnitt.

Mellanrapport för projekt Pondus – *Snart halvvägs!*

Tjänster som baserar sig på öppen data har redan börjat uppstå, exempelvis Servicekartan, som produceras av huvudstadsregionens kommuner. <http://www.hel.fi/palvelukarta/>

Samtidigt blir webben allt viktigare som medium för människor såväl ute i världen som i Finland. Över fyrtio procent av finländarna använder smarttelefon. I skolvärlden arbetar man med datorer och medierna söker och hittar nya modus operandi. Arbetet med digital delaktighet är fortfarande splittrat, men exempelvis med nätverket Inkludera Flera försöker vi tackla detta problem.

Det står således alldeles klart att projekt Pondus är ute i rätt tid med rätt målsättningar, även om utmaningarna är stora. Tim Berners-Lee har definierat öppen länkad data på följande sätt:

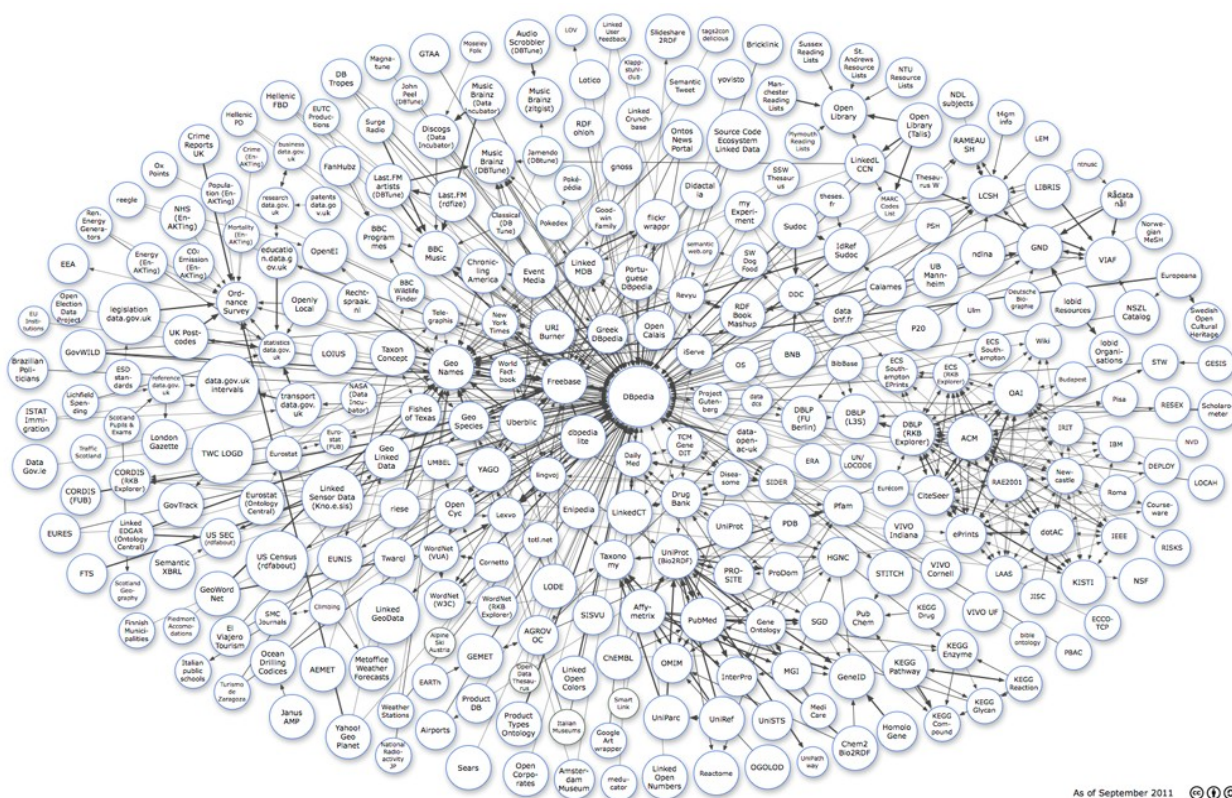
1. Använd URI (specifika, bestående, unika identifikatorer) för att beteckna saker
2. Uttryck dessa med webbadresser (http:// osv)
3. Då någon söker en URI erbjud relevant information om saken (använd RDF-kod och frågespråket SPARQL för detta)
4. Inkludera andra, externa URI i informationen (exempelvis erbjuder Wikipedia bra punkter att hänvisa och länka till i form av Dbpedia)

För att beskriva hur väl man fyller dessa målsättningar har Berners-Lee föreslagit följande skala:

- ★ Vilka som helst data på internet som är licensierade som öppen data
- ★★ Vilka som helst data som är licensierade som öppen data och är strukturerade i maskinläsbar form (som text och/eller siffror, inte bilder)
- ★★★ Som föregående men i ett öppet format (exempelvis en csv-fil – bara kommaseparerad text eller siffror – istället för en Excelfil)
- ★★★★ Som ovan, men med användande av webbstandarder (W3C) dvs SPARQL och RDF, så att folk kan hänvisa till dina URI

★★★★★ Som ovan, men så att datan också inkluderar externa URI

Pondus arbetar allra mest med metadata, det vill säga information om innehållet, eftersom en stor del av materialen är skyddade av upphovsrätt. Detta hindrar ändå inte att man hakar på molnet av länkad data och på så sätt gör sitt material mer synligt och lätt att hitta för den som är intresserad. Enligt samma princip arbetar exempelvis BBC, New York Times och Europeana.

Detta är molnet av länkad data, dvs publicerade URI. Målsättningen är att foga så mycket finlandssvenska material som möjligt till molnet. Diagrammet är gjort av [Richard Cyganiak \(DERI, NUI Galway\)](#) och [Anja Jentzsch \(Freie Universität Berlin\)](#). I mitten syns det ur Wikipedia genererade DBpedia.

Förverkligandet av Projekt Pondus målsättningar hittills

Projektet har så här långt byggt upp kompetens och infrastruktur kring metadata, hantering av upphovsrätter och länkning av data på olika håll av Svenskfinland. De synligaste resultaten hittills är webbsidan [Pondus.info](#) och [Ponduswiki](#), som innehåller mycket information och väldigt konkreta råd om hur man kan gå till väga för att tillgängliggöra sina resurser. Utvecklingen har gått iterativt och vi har hunnit betydligt längre med det enklare Pondus Lite-formatet, som inte direkt stöder länkning av data, men ändå möjliggör öppnandet och enhetliga format, än med de mer

utmanande fullödiga semantiska lösningarna. Det första Pondus API:t blir klart hos Brages Pressarkiv i juni och en widget läggs hos Tidskrift.fi med ett anpassat flöde. Det innebär en öppning på en trestjärnig nivå, enligt Berners-Lees gradering. Pondus Full innebär en femstjärnig prestation, vilket givetvis är målsättningen. Det kommer ännu att kräva en hel del specifikationer och diskussioner på detaljnivå, så att vi alla väljer liknande lösningar som fungerar ihop så bra som möjligt.

Pondus har skapat scheman och nätverksmedlemmarna har konsulterat varandra och utbytt mycket information. De nya Ponduskategorierna, som utgör en röd tråd vid strukturerandet av material, har mappats mot deltagarnas resurser och stigar har tagits fram till viktiga standarder som NewCodes och de allmänna bibliotekens klassifikationssystem.

Under arbetet har flera olika exempelscheman tagits fram, vilket möjliggör framtida standardisering och betydligt snabbare utveckling för följande API. Nya samarbetsparter har slutit sig till nätverket, både stora och små. Den största luckan utgörs nu av minnesorganisationerna, förutom biblioteken. Det kulturhistoriska innehållet, som vi själva ser som centralt för den finlandssvenska identiteten och synligheten vilar nu endast på Brages Pressarkiv och Biblioteken.fi, som i huvudsak levererar referenser eller länkar, och hembygdsföreningarnas egna projekt. SFV kommer sannolikt att kunna bidra med mycket fina material och har också visat intresse för att medverka.

Vi arbetar för att

möjliggöra rationalisering och större genomslag för producenterna genom ett etablerat men öppet samarbetsnätverk för innehållsproducenter, bättre informationsflöde mellan projekt och verksamheter, bättre koordinering och enhetligare lösningar. Vi arbetar också för att skapa medvetenhet om nationella och internationella standarder och semantiska system och öka användningen av den nationella ontologin Allso samt för inbesparingar för alla genom samordning och bättre tillgång till information

Kvaliteten på informationen beror dels på dess aktualitet och trovärdighet, men också dess relevans för användaren. För detta behövs enhetliga och bra metadata och öppna gränssnitt. I projektplanen skrev vi att det går att stärka den finlandssvenska kulturen på internet på två sätt:

1. Genom att öka synligheten för aktuellt och relevant material
2. Genom att skapa möjligheter för användarna att enkelt filtrera fram relevant information

Nedan redovisar vi för hur projektet förverkligat dessa målsättningar, enligt samma struktur som fanns i den ursprungliga projektplanen.

1) Öka synligheten för aktuellt och av experter producerat material

a. Samarbete och enhetliga informationsstrukturer

Samarbetsparter: I Pondusnätverket ingår för närvarande följande samarbetsparter som deltagit i planering av Pondus metadata och API för sitt innehåll på olika nivåer:

Brages Pressarkiv (indexerar dagligen 10 tidningar och samarbetar med mediehusen)
Biblioteken.fi
Evenemax
Kulturforum.fi (har ca 550 registrerade aktörer)
Kulturhuset.fi (upprätthåller för närvarande över 1 400 webbsajter)
KulturÖsterbotten
Schildts & Söderströms
Svenska Yle
Vetamix
KSF Media
SFV

Samarbete och kommunikation: Projektet har under våren lanserat webbplatsen www.pondus.info, som informerar om vad Pondus är, vilket syfte projektet har och hur de som deltar i samarbetet ska gå vidare för att öppna sina webbresurser. En wiki, wiki.pondus.info, har också skapats med mer ingående information om metadata och de gemensamma standarderna (Pondusschema för metadata inklusive Ponduskategorier för klassificering av material), om upphovsrätt och möjligheter att licensiera webbmateriale för användning i t.ex. applikationer av olika slag, om tekniska lösningar för öppet gränssnitt (API) och om marknadsföringen av projektet. Wikin upprätthålls av IT3, som också följer med projektet noga för att kunna stöda sina kunder i frågor som gäller informationsstrukturer och metadata. Meningen är att wikin ska fungera som ett slags handbok för deltagarna. Pondus finns också på facebook, med en öppen profil (facebook.com/pondus.info, 68 gillamarkeringar 25.6.2012) och en sluten grupp för nätverksmedlemmar (46 medlemmar). Dessutom har Pondus ett twitterkonto (@pondusinfo; 40 följare 25.6.2012). Projekt Pondus har väckt en hel del intresse både nationellt och internationellt, och diskussioner om länkning av data har förts också på internationell nivå, både med svenska myndigheter och sakkunniga från andra länder. Marknadsföringen har hittills riktat sig enbart till innehållsproducenter och sakkunniga.

Möten: Under utrednings- och planeringsarbetet har hittills under 2012 hållits 41 möten där projektkoordinatören deltagit (ca 150 deltagare). Pondusnätverket har hållit tre s.k. stormöten under våren, 24/1, 13/3 och 12/4. PM från mötena finns på Ponduswiki under Projektdokumentation. Under januari och februari träffade projektledningen alla nätverksdeltagare enskilt för att informera om Pondussamarbetet och kartlägga hur deras nuvarande databaser är uppbyggda. Dessutom har de projektanställda hållit flera möten dels med grafikern Steffen Ørsted, som formgivit webbsidorna, dels med enskilda nätverksdeltagare för att diskutera hur de konkret kan gå vidare med att öppna sina dataresurser och med it-utvecklaren för Brages Pressarkiv. Projektet har också presenterats för bibliotekarier på Helsingfors Universitet och den internationella expertgruppen för CIDOC CRM-begreppsmodellen och dess anpassning för arkiv.

The screenshot shows the Pondus.info website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Start', 'Om Pondus', 'Samarbetsparter', and 'Kontakt'. The main header features the Pondus.info logo and a quote from Mikael Hindsberg of Svenska Yle: "Pondus knyter ihop det finlandssvenska webbinnehållet, och det känns som en självklarhet att vi vill vara med." Below the quote is a blue banner with the text "SÅ HÄR SKA DET BLI" and a right-pointing arrow. On the right side, there is a vertical sidebar titled "KULTUR (VALFRI RUBRIK)" containing a list of articles with their titles, categories, and publication dates. The articles listed are: "Kristina hyllas i svenska medier" (TEATER OCH DANS, HBL, 15.45, 10.11.12), "'Skriet' säljs på auktion" (KONSTUTSTÄLLNINGAR, VBL, 15.45, 10.11.12), "Själena dunkla natt" (FOTOGRAFERING OCH FILM, VN, 15.45, 10.11.12), "Pargasunga lyfter fram musiken" (MUSIK, AU, 15.45, 10.11.12), and "Museiverket på villovägar" (ARKITEKTUR, OT, 15.45, 10.11.12). The Pondus.info logo is visible at the bottom right of the sidebar.

Webbsidan Pondus.info lanserades i mars och har haft närmare 2000 unika besökare.

b. Användning av öppna gränssnitt (API) och länkning av data

Gällande främjandet av öppen länkad data är läget följande hos de olika samarbetsparterna:

Svenska Yle lanserade under våren sin nya webbplats där en viktig målsättning är att skapa länkad data. Det nya Drupal-systemet stöder semantisk metadata och sju av de åtta obligatoriska Pondus-fälten finns redan med, samt länkar till KOKO-ontologin för ämnesorden, vilket ingår i Pondus-specifikationerna. Det fält som saknas är `pondus:category`. Det kommer att införas under hösten vilket utgör en viktig milstolpe för Pondus. Avsikten är också att före årsskiftet sätta upp en SPARQL-endpoint, som möjliggör bättre användning av den länkade datan. Det innebär att Svenska Yle som första Pondus-samarbetspart når till femstjärnig öppen data.

Yle har varit en drivande kraft med implementerandet och många konkreta frågor har dykt upp under arbetet, dessa har lösts an efter med beaktande av Pondus. Webbutvecklingen har målmedvetet jobbat mot fullödlig semantisk metadata och möjlighet att också kunna producera

Pondus-data. Till planerna hör även att framöver utnyttja Pondus-data för att berika det egna innehållet. Yles insats har varit mycket viktig och Svenska Yle fungerar som en viktig länk till Aalto universitetet och Linked Data Finland-projektet.

Kulturhuset har mycket aktivt deltagit i diskussionerna om Pondus och om hur projektet ska föras vidare. Planeringen av hur Kulturhuset självt ska delta fortsätter och under hösten kommer det konkreta tekniska utvecklingsarbetet igång, dvs. Kulturhuset kommer att se över sin grunddatabas utgående från Pondusschemat och skapa ett öppet gränssnitt. Målet är att allt material småningom, på några års sikt och utifrån kundernas möjligheter och intresse, förses med metadata så att det blir dynamiskt och sökbart.

Som ett led i att uppnå målet kommer Kulturhuset att erbjuda sina kunder möjlighet att ta i bruk Pondusschemat genom att integrera det i Digistoff, Kulturhusets publiceringsverktyg som idag används av 1400 föreningar och kulturaktörer. Våren 2012 har det första pilotprojektet startats, det är en ny databas med Ivar Bengts fotosamling som Närpes hembygdsförening digitaliserar. Hembygdsföreningarna är aktuella också i ett annat samarbete där Kulturhuset är med. Hembygdsförbundet har ansökt om understöd av Kulturfonden för digitaliseringsprojektet Digiheim, med syfte att digitalisera lokalarbiv som hembygdsföreningarna upprätthåller. Ifall pengarna beviljas kommer Kulturhuset att bygga verktyg för projektet och då även beakta Pondusfunktionerna.

Kulturhuset uppdaterar också webbplatsen Tidskrift.fi som finansieras av Konstsamfundet. Arbetet beräknas vara klart i början av juli. I samband med uppdateringen införs Pondusschemat och -kategorierna för att möjliggöra länkning till bl.a. databasen vid Brages Pressarkiv. Ytterligare ett exempel där Pondusschemat är aktuellt är Kulturhusets samarbete med Marthaförbundet, som vill skapa en receptdatabas med öppen, länkad data. Det här planeras vidare under hösten 2012. Ett projekt inom Kulturhuset självt är en databas med Magnus and Wilhelm von Wright illustrationer av fiskar och Gösta Sundmans fåglar, där Kulturhuset planerar att öppna databasen så att webbBilderna kan användas för olika typer av applikationer för allmänt bruk.

Brages Pressarkiv tar i juni fram en widget för ett flöde som följer Pondus Lite-schemat. Databasen är indexerad och byggs om under hösten för att ännu bättre kunna generera Pondus-data, exvis gällande Allso-URI:n för ämnesorden och geografisk information. De finlandssvenska e-dagstidningarnas material representeras i projektet av Brages Pressarkiv som levererar stora mängder metadata och länkar till e-tidningarna. Utvecklandet av API:n har haft en central betydelse för att ta fram olika scheman för hur informationen från Pondus kan presenteras i olika format.

KulturÖsterbotten är glada över att finnas med i Pondus-samarbetet och ska framöver försöka reservera tid för att sätta sig in i systemet närmare för att kunna komma med mer konkreta planer. Tillsvidare är de mera av en observatörsmedlem i samarbetet. Ponduskoordinatören kommer under hösten att föra närmare diskussioner med organisationen, eftersom den inte ingick i den första utredningen och databaserna inte ännu är kartlagda från Pondusperspektiv. Då detta gjorts kommer det att klarna mer vad som kan göras för att ta fram Pondusdata.

Svenska Folkskolans Vänner har anmält intresse för projekt Pondus. SFV följer med intresse med projektet och strävar efter att på sikt anpassa sina egna funktioner till en metadatabaserad nätframtid med system anpassade för Pondus. Just nu planerar man för *Uppslagsverket Finlands* framtid och

andra eventuella större digitaliseringsprojekt. På så sätt passar Pondus väl in i verksamheten just nu. SFV samarbetar också med Kulturhuset, vilket innebär att tekniska lösningar smidigt torde kunna anpassas till Pondus.

Evenemax har för närvarande mycket begränsade resurser. Lösningarna och utvecklingen är lagd på entreprenad och är kostsam för de egna systemens del. Evenemax har ändå deltagit aktivt i Pondus-möte och planering av metadata, vilket är viktigt med tanke på att vi i framtiden hoppas kunna inkludera även finlandssvenska evenemangskalendrar i Pondus.

Biblioteken.fi är liksom hela bibliotekssektorn i Helsingforsregionen fullt upptagen med arrangemangen av den stora världskonferensen IFLA i augusti. Efter det finns det goda möjligheter till att ta fram någon tjänst, eftersom datan som finns hos Biblioteken.fi är väl standardiserad och ett API finns för BokSampo. En första stig har gjorts mellan de kommunala bibliotekens klassifikation och Ponduskategorierna. I huset finns god kompetens på området, så vi hoppas få fram Pondusmaterial under hösten eller i början av nästa år.

Kulturforum.fi, som är ett projekt inom Produforum, har varit en av de aktivaste parterna i samarbetet under våren och deltagit i Pondus möten och planering. Kulturforum.fi erbjuder dels kulturaktörer av olika slag möjlighet att presentera sig själva och sin verksamhet, dels annonseringsmöjligheter för kulturevenemang. Portalen har för närvarande ca 550 registrerade kulturaktörer. Kulturforum.fi kommer att bygga om sin webbplats under hösten och då ta i bruk Pondusschemat och -kategorierna och samtidigt skapa ett öppet gränssnitt. Planen är att Kulturforum.fi ska skapa en inmatningsblankett utgående från Pondusschemat så att kulturaktörerna enkelt kan förse sitt webbmateriale med metadata för att förbättra sökbarheten i materialet och öka synligheten på webben. Kulturforum.fi kommer att informera sina kunder, dvs. kulturaktörerna, om betydelsen av öppen, länkad data med hjälp av infomaterial som sammanställts av Pondus projektkoordinator (materialet ingår i Ponduswiki och på Pondus webbplats). Pondus projektkoordinator kommer under hösten att delta i utvecklingsarbetet bl.a. genom att bistå med att få ämnesord införda i nationella ontologier.

Åbo Akademis bibliotek har meddelat att deras planeringsresurser för närvarande är helt uppknutna i deras publikationsarkivprojekt och på hösten tillkommer förberedelserna för det nationella digitala biblioteket där ÅAB är med i den andra vågens implementering. Eventuella projekt kommer att få vänta tills implementeringen av Nationella digitala biblioteket (NDB) är slutförd. ÅAB har hållits underrättad om projektet och preliminära mappningar har visat att insatsen för att införa Pondusdata är rätt liten, eftersom ÅAB använder Dublin Core-standarden som ingår i Pondusschemat. I princip är det två fält som behöver tilläggas, av vilka det ena en helt generisk proveniens, den andra även kan göras generisk vid behov. ÅAB vill inte räknas som Pondus-samarbetspart för närvarande.

Svenska litteratursällskapet i Finland har meddelat att eftersom de har en del projekt på gång just nu som tar deras resurser, har de bestämt att de inte aktivt kommer att delta i Pondus i detta skede. Deras informationsförvaltningschef vill ändå aktivt följa med vad som händer och att Pondus nu och då uppdaterar SLS om projektet så att de eventuellt senare kan komma med. Läget är ungefär det samma som med ÅAB. SLS vill alltså inte räknas som Pondus-samarbetspart för närvarande.

Schildts & Söderströms förlag har preliminärt varit intresserade av Pondus men har under våren inte haft möjlighet att delta i diskussionerna eller planeringen. Under ett möte i maj framgick det att förlaget kommer att utreda möjligheterna att ta i bruk Pondusschemat och -kategorierna i höst i samband med att förlagets produktdata och webb förnyas. Viktigt för förlaget är att få ökad synlighet via sökmotorer och att metadatan är förenlig med bibliotekens klassificering. Pondus projektkoordinator kommer under hösten att fortsätta diskussionerna med Schildts & Söderströms om hur förlagets önskemål kan stödas av Pondusschemat och -kategorierna.

Luckan har en hel del för finlandssvenskar relevanta material, men tiden har inte räckt till för Pondussamarbetet under våren, men har deltagit i möten. Luckan är ändå med och arbetet fortsätter på hösten. Så fort webbutvecklingsarbete görs, tas Pondus i beaktande. Luckan arbetar i nära samarbete med Kulturforum.fi.

Vetamix har under våren följt med Pondussamarbetet men ännu inte hunnit göra upp konkreta planer för när och hur Pondusschemat och -kategorierna införs. Vetamix kommer under hösten att gå in för mer detaljerad planering och fortsätter samarbetet inom Pondus för att få ökad synlighet för det omfattande material som finns i dess databaser. Vetamix riktar sig i första hand till skolor och nyttan av synlighet tillsammans med andra finlandssvenska aktörer kommer att ge sajten ett mervärde. I praktiken kommer Vetamix sannolikt att använda sig av Svenska Yles lösningar och eventuella tekniska lösningar görs sannolikt inte före årsskiftet.

KSF Media har anmält intresse för att eventuellt ta i bruk länkad data på sina webbsidor, men saken är ännu under utredning. För att stöda arbetet har Pondus tagit fram en stig mellan Hbl.fi:s webb och Ponduskategorierna.

c. Samarbete och koordinering med andra aktörer

Pondus har också arbetat för nationella informationsstrukturer och bland annat presenterat sig i samband med den internationella **CIDOC 2012-konferensen** i Helsingfors i juni.

Pondus har varit i kontakt med **Undervisnings- och kulturministeriet** och **Finansministeriet**, samt **Riksarkivet** och **Nationalbiblioteket** och **SeCo/Linked Data Finland** vid Aalto universitetet kring frågor rörande ontologierna. Linked Data Finland har tagit del av Pondusschemat och diskussioner förs om en ontologi för media. Löpande diskussioner förs också med **Det Nationella Digitala Biblioteket**.

Till **JulkiIT** gjordes en skrivelse för att nationella lösningar snabbt skulle tas fram och ett svar har också anhallits, där man lovar beakta Pondus synpunkter och behov vid planeringen av den offentliga system- och verksamhetsarkitekturen (Kokonaisarkkitehtuuri).

IT3, Profium, Iterate Labs och **See Sharp IT** har alla deltagit i utvecklingen av teknisk implementering på olika sätt. See Sharp IT har erbjudit ett projekthanteringsverktyg för Pondus-samarbetet.

2) Skapa möjligheter för användarna att filtrera fram för dem relevant information

Vi arbetar för att

skapa ökad nytta för brukare av finlandssvensk information på internet genom möjligheter att anpassa informationsflöden, möjligheter att själv återanvända och automatiskt länka till relevant information och möjligheter att hitta relevant relaterad information som presenteras genom infällda fönsterapplikationer på sajter man besöker

a. Anpassade flödestjänster som bygger på pushtekniker och enhetlig metadata

Detta arbete kan och har inletts med Pondus Lite-schemat på Brage Pressarkiv. Ett SOLR-index har installerats med ett API som kan leverera specifika flöden till fönsterapplikationer. En sådan införs på Tidskrift.fi:s nya sajt hos Kulturhuset. En egen widget har tagits fram med en egen grafik för Pondus. Arbetet fortsätter med fokus på tjänster som levererar information som ändras snabbt, främst nyheter.

b. Skapandet av förutsättningar för visande av relaterad information på andra sajter

För detta arbete behövs mera utveckling av specifikationerna för Pondus Full-schemat med fullödig RDF (femstjärnig öppen länkad data). Arbetet är påbörjat på Svenska Yle och fortsätter under hösten. Inom Pondus måste man fatta ännu många praktiska beslut. Aalto-universitetet kommer under hösten att samarbeta med Svenska Yle kring praktiska och konkreta frågor om länkning av data. Detta arbete kommer också att påverka och stöda utvecklandet av Pondus Full.

Sannolikt behövs ett gemensamt Pondusindex hos Kulturhuset.fi 2013 för att tillräckligt snabba och smidiga tjänster ska kunna produceras. Uppslagsverket Finland och Vetamix är här potentiella resurser som kan fungera som delar av ett gemensamt finlandssvenskt kunskapssystem. För detta behövs noggranna specifikationer som kan tas fram åtminstone delvis under hösten tillsammans med Yle.

En viktig sak för att informationen ska flöda har varit att reda ut upphovsrättsfrågor och olika system för licensiering och att informera om dessa. Nu finns en hel del material om saken i Ponduswikin.

Sida Diskussion

Visa

Visa wikitext

Visa historik

Gå till

Sök

Visa innehållssidan [alt-shift-c]

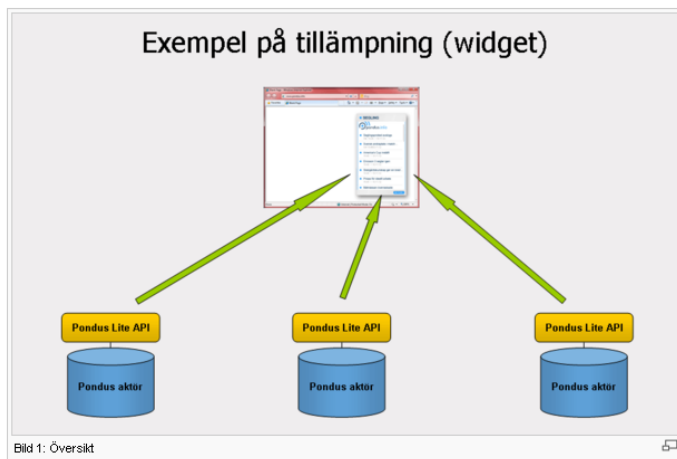
Implementationsmodell

Denna modell ska ses som ett förslag i detta skede. Kommentarer tas gärna emot.

Innehåll [visa]

Översikt

Tanken är att varje aktör bygger ett eget öppet gränssnitt enligt modellen som beskrivs i detta dokument. Widgets och andra tillämpningar använder direkt en eller flera aktörers gränssnitt. Se bild 1. Detta dokument går inte in på detalj för hur man bygger dessa gränssnitt, mer ingående dokumentation följer i och med att Pondusaktörerna börjar implementera denna modell. Kontakta oss på [Pondus](#) om något verkar oklart!

I Ponduswikin finns detaljerad information om metadata, rättigheter och teknisk implementation av Pondus. Wikiplattformen möjliggör effektiv uppdatering av parterna, vilket är en fördel under det iterativa arbetet.

Delmål och deras förverkligande

Projektets arbetspaket reviderades genast i starten en aning för att bättre fylla de aktuella behoven nätverket upplevde. Projektet genomförs i form av fyra arbetspaket (WP) som har var sin ansvarsperson och arbetsgrupp med representanter för olika instanser.

1 Terminologiarbetet

Terminologigruppen arbetar med att fastställa rekommendationer för den beskrivande metadatan. Metadata är information som vi lägger till våra material om själva innehållet, så att man bättre kan söka eller filtrera flöden. Detta är viktigt för att sökningar och flöden ska fungera bra. Man måste ha samma namn på samma typ av information och helst använda så likadana termer som möjligt.

Huvuddelen av arbetet är gjort i och med att Pondusschmat i stora drag är klart. Vissa beslut gällande ontologier bör ännu fattas, med detta görs bäst iterativt, an efter, eftersom fältet hela tiden förändras. Besluten fattas först då de måste fattas.

Pondusschema innehåller i detta nu 24 fält av vilka sex alltid är obligatoriska och ytterligare två dito under vissa förutsättningar. Två av fälten, metadataproveniensen (pondus:provider) och

ponduskategori (pondus:category) är specifika för Pondus. De flestafälten följer den allmänna och enkla internationella Dublin Core-standarden, som förvånande smärtfritt gått att mappa mot samarbetsparternas resurser.

Vissa stigar mellan olika begrepp och system kommer sannolikt ännu att göras å projektets vägnar, eftersom kompetensen finns.

2. Teknik

Teknikgruppen arbetar med att ta fram ”best practice” för hur man implementerar Pondus dataschema och bygger ett webbaserat öppet gränssnitt för sin data. Här diskuteras också hur man bygger t.ex. widgetar som använder den öppna länkade datan.

Också här är grunden lagd i och med implementationsmodellerna som publicerades i mars, men arbetet fortsätter nu iterativ, an efter att modellerna testas i praktiken.

En målsättning är att sätta upp API-katalog, dvs en lista på de öppna gränssnitt som följer Pondus och finns tillgängliga. Dessutom hoppas vi kunna erbjuda användare möjligheter att skraddarsy sina egna fönsterapplikationer från Ponduskällorna. I praktiken uppstår kanske också en finlandssvensk samsökning, om vi skapar ett widgetbibliotek med sökningar i olika resurser samtidigt.

3. Rättigheter

Då man öppnar data eller annars publicerar sig på webben är det av mycket viktigt att tänka på upphovsrättsfrågor och hur man bäst ser till sina egna och användarnas intressen. Material avsett att spridas kanske inte alls sprids som man hoppats, om man inte tydligt angett hur materialet får användas. Inom Pondus har vi därför sett det som en central uppgift att sprida kunskap om licensiering och hantering av rättigheter på webben. Då man diskuterar rättigheter är det viktigt att skilja på datans licens och rättigheterna till själva objekten. Det är bra att beakta båda dessa som skilda saker då man öppnar data.

Inom Pondus rekommenderar vi [Creative Commons licenser](#) eller värdet "Rights reserved" med tillkommande specifikation för hurdan typ av begränsning som gäller (fritt tillgängligt, betalmaterial eller material som man behöver tillstånd att ta del av). Dessa licenser ska helst också vara maskinläsbara och därför ger Pondus direktiv om hur detta kan göras på ett sätt som fyller internationella kriterier. Creative Commons Finland arbetar med att anpassa licensernas långa versioner till finsk lagstiftning vilket gör dem säkrare att använda.

4. Administration och marknadsföring av projektet

Administrationen av projektet sköts vid Brages Pressarkiv och för den grafiska planeringen finns en arbetsgrupp med medlemmar ur flera organisationer. Projektets webbsida, wiki, koordinering, dokumentation, praktiska arrangemang och konsulttjänster för nuvarande och potentiella nya samarbetsparter sköts från Brages Pressarkiv. Koordinatorstjänsten har under våren delats mellan

två personer, vilket fungerat bra. Under resten av året kommer endast en koordinator att vara dels heltids- dels deltidsanställd, allt efter vad ekonomin klarar av.

Projekt Pondus ska genom ökat samarbete mellan informationsproducenterna skapa möjligheter för bättre finlandssvenska informationstjänster på webben med maximal nytta för slutanvändaren i form av smidiga lösningar.

Den största möjligheten är att vi genom samarbete betydligt kan effektivera användningen av de finlandssvenska informationsresurserna, och också allt det arbete som görs för att underhålla dessa. Projektwebbsidor och dylikt faller inte heller lika lätt i glömska om de är länkade till annan information.

Om fler aktörer lär sig beakta öppna lösningar och gemensamma standarder främjas gemensamma och förmånliga lösningar också på sikt. Detta ger också möjligheter att utnyttja nationella (Nationella Digitala Biblioteket) och europeiska tjänster (Europeana). Därför beaktas internationella standarder under arbetet.

Framtiden – planer, möjligheter och risker

Under hösten kommer arbetet att fortsätta med de olika samarbetsparterna utgående för vars och ens specifika situation. Ponduskoordinatorm konsulterar parterna vid utvecklandet av informationssystem enligt vad som ovan redogjorts. Fokus kommer att läggas på utvecklingen av Pondus Full och hur RDF ska användas för bästa möjliga länknings. Brages Pressarkiv förbättrar ännu sin egen databas, så att RDF kan tas i bruk. Ett större möte med betoning på teknisk planering hålls under hösten och en ny projektplan görs vid behov upp för uppbyggnaden av det gemensamma indexet hos Kulturhuset.

Direkta risker finns inte i arbetet, eftersom varje steg inom Pondusarbetet är ett steg mot större samordning. Hur snabbt färdiga tjänster kan tas fram i större skala är en öppen fråga, eftersom det mycket är beroende på implementeringstakten hos de enskilda parterna. Detta är ett problem som gäller internationellt på hela fältet. Då man öppnar data gör man det samtidigt möjligt för andra aktörer att skapa nya tjänster, som kan vara uppkomna ur för innehållsproducenterna helt okända behov. På detta sätt öppnar man för verklig innovation, kreativitet och synlighet i nya kontexter. En stor utmaning utgörs ändå av de olika evenemangskalendrarna, som av många orsaker skulle vara bra att få med men också är särskilt utmanande. Överlag är resursbrist hos samarbetsparterna det största hotet mot produktionen av nya koordinerade lösningar. Samtidigt påbörjas hela tiden nya

Mellanrapport för projekt Pondus – *Snart halvvägs!*

systemutvecklingsprojekt (som ovan framkom s.6-9), varvid införandet av Pondusstandarder inte utgör någon särskilt stor extra kostnad, utan snarast kan förenkla arbetet tack vare att färdiga lösningar och erfarenhet finns inom nätverket.